

De Minister van Buitenlandse Zaken

Indiening via internetconsultatie.nl

Betreft: Reactie internetconsultatie Tweede tranche Wet internationale sanctiemaatregelen door Toezicht Advocatuur

Den Haag, 26 mei 2026

Excellentie,

De dekens verenigd in het dekenberaad, feitelijk toezichthouders op de advocatuur, maken graag gebruik van de gelegenheid om te reageren in de internetconsultatie van de Wet internationale sanctiemaatregelen.

De dekens spreken hun waardering uit voor het feit dat aansluiting is gezocht bij het AML-pakket. De dekens hebben nog wel enige inhoudelijke opmerkingen, onder meer over de precieze reikwijdte en de normadressaat van de Wis met betrekking tot de advocatuur en over de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht van de dekens. Deze opmerkingen worden artikelsgewijs gemaakt. Aan het eind van deze reactie geven de dekens hun antwoorden op de consultatievragen weer.

Artikel 4.1.2

Lid 1 sub k

De dekens zouden graag verduidelijkt zien dat met de zinsnede “natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die als advocaat (...)” niet alleen de advocaat maar ook het advocatenkantoor wordt aangemerkt als normadressaat. De titel ‘advocaat’ is een persoonlijke titel. Uitsluitend natuurlijke personen kunnen worden beëdigd als advocaat en worden ingeschreven op het tableau. Dat brengt mee dat uitsluitend natuurlijke personen als advocaat kunnen optreden. Een advocatenkantoor of een praktijkvennootschap van een advocaat kan niet als advocaat optreden. Dit kan de vraag meebrengen of een rechtspersoon of vennootschap één van de in deze bepaling genoemde diensten ‘als advocaat’ kan verrichten. De dekens zien graag verduidelijking op dit punt. De dekens merken in dit verband op dat zij het in het kader van een effectief toezicht wenselijk achten dat niet alleen individuele advocaten, maar ook advocatenkantoren als normadressaat worden aangemerkt. Nu een deel van de in hoofdstuk 4 beschreven maatregelen op kantooniveau dient te worden genomen, ligt het voor de hand dat handhaving ook mogelijk is op kantooniveau en niet uitsluitend op het niveau van de individuele advocaat.

De dekens verwelkomen dat de dienstverlening door advocaten waarop de Wis van toepassing is min of meer gelijk is getrokken met de dienstverlening waarop de AMLR van toepassing is. Wel wordt in artikel 3 lid 3 sub b AMLR gesproken over bijstand verlenen bij het voorbereiden of uitvoeren van een transactie voor de cliënt in verband met de aan- en verkoop van *onroerend goed*; in artikel 4.1.2 lid 1 sub k van het wetsvoorstel wordt gesproken over bijstand verlenen bij het voorbereiden of uitvoeren van transacties voor de cliënt in verband met de aan- en verkoop van *onroerende zaken*. Tijdens de sanctiedag op 1 mei 2026 is toegelicht dat niet is beoogd dat aan de term “onroerend goed” een andere betekenis wordt gegeven dan aan de term “onroerende zaken”. Desalniettemin pleiten de dekens ervoor om – in het belang van duidelijkheid en kenbaarheid – de terminologie

gelijk te trekken met de terminologie uit de AMLR dan wel om in de Memorie van Toelichting te verduidelijken dat met de term “onroerende zaken” niet iets anders wordt bedoeld dan met de term “onroerend goed” in de AMLR.

Lid 5

Lid 5 bepaalt dat hoofdstuk 4 van de Wis niet van toepassing is op (onder meer) advocaten voor zover zij voor een cliënt werkzaamheden verrichten betreffende de bepaling van diens rechtspositie, diens vertegenwoordiging en verdediging in rechte, het geven van advies voor, tijdens en na een rechtsgeding of het geven van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding. Dit sluit aan bij de vrijstellingen die zijn opgenomen in de AMLR. De dekens gaan ervan uit dat voor de uitleg van deze bepaling wordt aangesloten bij de uitleg die hieraan wordt gegeven in de AMLR.

Lid 6

Lid 6 geeft de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur, op voordracht van de Minister van Financiën en in overeenstemming met de minister van Buitenlandse Zaken, hoofdstuk 4 van de Wis van toepassing te verklaren op andere instellingen dan de instellingen genoemd in lid 1 en in lid 4 sub a. Dit zou met zich kunnen brengen dat via deze weg ook andere dienstverlening door een advocaat dan de dienstverlening als genoemd in het eerste lid van het voorgestelde artikel 4.1.2 door middel van algemene maatregel van bestuur onder de reikwijdte van de Wis wordt gebracht. Dit heeft mogelijk implicaties voor de doorbreking van het beroepsgeheim en verschoningsrecht (artikel 3.2.2 eerste tranche Wis) en voor de toegang tot het recht. Gelet hierop zijn de dekens van mening dat de bevoegdheid om het instellingsbegrip uit te breiden uitsluitend bij de wetgever in formele zin behoort te liggen.

Artikel 4.2.3

In lid 1 van dit artikel wordt bepaald dat – indien het dagelijks beleid wordt bepaald door twee of meer personen – de instelling één persoon aanwijst die is belast met de verantwoordelijkheid voor de naleving van de Wis. In lid 2 wordt bepaald dat een instelling, voor zover passend bij de aard en omvang, beschikt over een onafhankelijke en effectieve nalevingsfunctie. Dit wijkt enigszins af van artikel 11 AMLR lid 1 en 2, waarin is bepaald dat een instelling één lid van het leidinggevend orgaan aanwijst als nalevingsmanager en dat een instelling dient te beschikken over een nalevingsfunctionaris. In artikel 11 lid 7 AMLR is bepaald dat indien de aard van de activiteiten, inclusief de risico's en complexiteit daarvan, en de omvang van de meldingsplichtige entiteit dit rechtvaardigen, de functies van nalevingsmanager en nalevingsfunctionaris door dezelfde natuurlijke persoon mogen worden vervuld. De dekens adviseren in artikel 4.2.3 van het wetsvoorstel aan te sluiten bij artikel 11 AMLR.

Artikel 4.7.1

Dit artikel bepaalt dat een instelling de documenten en gegevens die zijn gebruikt voor naleving van de controlemaatregelen gedurende vijf jaar bewaart na het beëindigen van de zakelijke relatie (lid 2 sub a) of na het gebruik van de ingewonnen informatie voor de controle op grond van paragraaf 4.3 (lid 2 sub b). Naar mening van de dekens wordt uit de tekst van lid 2 sub b onvoldoende duidelijk wat hiermee wordt bedoeld en derhalve op welk tijdstip de vijf-jaarstermijn aanvangt. De dekens verzoeken het wetsvoorstel op dit punt te verduidelijken.

Artikel 4.8.1

Dit artikel bevat een geheimhoudingsplicht voor eenieder die op grond van dit hoofdstuk of krachtens dit hoofdstuk genomen besluiten enige taak vervult of heeft vervuld. In lid 3 en lid 4 wordt

verduidelijkt dat deze geheimhoudingsplicht de bepalingen uit het Wetboek van Strafvordering onverlet laat en dat deze de bevoegdheden op grond van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet beperkt om als partij of als getuige of als deskundige een verklaring af te leggen. De dekens wijzen er in dit verband op dat zij – in hun hoedanigheid van toezichthouder – een zelfstandige geheimhoudingsplicht en daaraan gekoppeld verschoningsrecht hebben. Dit verschoningsrecht is rechtstreeks gekoppeld aan de verplichting van advocaten om verschoningsgerechtigde informatie te delen met de toezichthouder zoals opgenomen in artikel 45a van de Advocatenwet, welk artikel ook van toepassing is verklaard in artikel 7.2.2 van het wetsvoorstel. De dekens lezen artikel 4.8.1 lid 3 en lid 4 zo, dat deze het verschoningsrecht van de dekens als toezichthouder onverlet laat.

D

De dekens begrijpen onderdeel D zo dat wordt verwezen naar artikel 5.7 van de eerste tranche van de Wis. Het wetsvoorstel dat nu aanhangig is bij de Tweede Kamer bevat echter geen artikel 5.7. De dekens verzoeken verduidelijking dan wel aanpassing op dit punt.

Artikel 7.2.3

De dekens vragen zich af wat artikel 7.2.3 lid 1 van het wetsvoorstel toevoegt ten opzichte van de artikelen 5:16 en 5:17 van de Algemene wet bestuursrecht. De dekens verzoeken dit te verduidelijken. Wanneer artikel 7.2.3 lid 1 geen bevoegdheden toevoegt ten opzichte van artikel 5:16 en 5:17 Awb, geven de dekens in overweging om deze bepaling te schrappen gelet op het bepaalde in artikel 3.64 van de Aanwijzing voor de regelgeving.

Conclusie

De dekens kunnen zich, met inachtneming van het bovenstaande, vinden in het wetsvoorstel. Het dekenberaad is desgewenst uiteraard bereid deze reactie nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Namens het dekenberaad

F.A. ten Berge
G.H.H. Kerkhof
J.H. Stek
dagelijks bestuur

Vragen tijdens de consultatie over de nationale risicobeoordeling

Een nieuwe verplichting uit de Europese anti-witwasrichtlijn (Verordening (EU) 2024/1624) is het opstellen van een nationale risicobeoordeling (NRA) van de risico's op niet-naleving en ontduiking van gerichte financiële sancties. Met artikel 1.5 van de Implementatiewet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering wordt deze verplichting geïmplementeerd.

Omdat de richtlijn ruimte laat voor een eigen invulling op nationaal niveau en omdat op basis van onderhavig voorstel instellingen rekening moeten houden met de NRA in hun sanctiebeleid, willen wij via deze consultatie ophalen hoe deze NRA zo praktisch, nuttig en effectief mogelijk kan worden ingericht.

De vragen hieronder zijn thematisch geordend en hebben enkel betrekking op gerichte financiële sancties uit de NRA. Experts en in het bijzonder instellingen onder dit wetsvoorstel worden uitgenodigd hun ervaringen en suggesties te delen.

1. Doel en functie van de NRA

a) Moet de NRA vooral richtinggevend zijn (prioriteiten benoemen) of ook normstellend (minimale eisen formuleren)?

Richtinggevend.

b) Hoe kan de NRA u het meest helpen om uw rol als poortwachter effectief uit te voeren?

Concrete informatie geven over hoe in praktijk de sancties worden ontweken, wat risicofactoren zijn en waar een poortwachter op moet letten.

2. Structuur en reikwijdte

c) Wat zou voor u de meest bruikbare vorm zijn: een overkoepelend rapport, sectorfiches, een dynamisch online dashboard, of een combinatie daarvan?

Op zichzelf is alledrie bruikbaar. Wat van belang is: als er tussentijdse updates komen: zorg dat je zowel een makkelijk te vinden losse updates hebt (zodat poortwachters makkelijk zien wat er is gewijzigd) als een geïntegreerd dreigingsbeeld (zodat een (nieuwe) poortwachter die voor het eerst zoekt niet zowel een rapport als alle updates hoeft te lezen, maar op één plek alle risico's kan zien.)

Wat niet bruikbaar is: een dik rapport waarin weinig concreet wordt aangegeven waaruit de risico's bestaan en hoe deze zich verwezenlijken. Poortwachters zijn geïnteresseerd in een concrete beschrijving van de risico's, niet zozeer in het proces rond de totstandkoming van de NRA. Zorg voor een overzichtelijke en concrete beschrijving van de risico's en hoe deze leiden tot sanctieontwijking. Geef concreet aan op welke signalen poortwachters moeten letten.

d) Welke mate van detail acht u wenselijk: een nationale prioriteitenagenda (hoog/middel/laag risico) of meer uitgebreide beschrijvingen van dreigingen en kwetsbaarheden?

Een beschrijving van dreigingen, kwetsbaarheden en typologieën. Die beschrijving moet concreet zijn, zodat een poortwachter begrijpt waar hij op moet letten.

e) Hoe kijkt u aan tegen de reikwijdte: uitsluitend gerichte financiële sancties, of ook bredere sanctieregimes (bijvoorbeeld sectorale sancties)?

Ook bredere sanctieregimes.

f) Hoe kan de NRA het best aansluiten op de verplichting tot een eigen risicoanalyse?

Wanneer de NRA concrete dreigingen beschrijft kan de poortwachter beoordelen in hoeverre deze dreigingen relevant zijn voor zijn praktijk en deze betrekken bij het eigen sanctierisicobeleid en de risicobeoordeling.

g) Wat zou u helpen om bevindingen uit de NRA eenvoudiger te vertalen naar beleid, procedures en klantonderzoek binnen uw instelling?

5To he point, concrete beschrijvingen van de dreigingen en typologieën met betrekking tot sanctieontwijking. Geen dik rapport met informatie die voor de poortwachter niet ter zake doet. Overweeg om de beschrijving van het proces van totstandkoming (die bij de NRA witwassen een groot deel van de NRA beslaat) in een bijlage op te nemen in plaats van in de NRA zelf.

3. Analyse van de risico's

h) Hoe kan de NRA het duidelijkst inzicht en prioritering geven aan risico's (bijvoorbeeld via een risicomatrix, scores of een narratieve toelichting)?

Risicomatrix met toelichting.

i) Welke onderbouwing is voor u het meest bruikbaar: kwantitatieve gegevens (statistieken, meldingen), kwalitatieve inzichten (casusbeschrijvingen, typologieën) of een combinatie daarvan?
Een combinatie, in elk geval statistieken en concreet beschreven typologieën.

j) In welke mate heeft u behoefte aan sectorspecifieke analyses of indicatoren?

Als deze bekend zijn, zijn deze zeer nuttig. Ook dan geldt: concrete beschrijving van de risico's/dreiging/typologie en handvatten waar een poortwachter op moet letten.

k) Zou het nuttig zijn als de NRA standaardindicatoren aanreikt (bijvoorbeeld signalen of patronen die instellingen kunnen gebruiken in hun eigen risicoanalyse)?

Ja.

4. Actualiteit en dynamiek

l) Wat zou voor u de optimale frequentie zijn van updates of aanvullingen?

Geen mening. In elk geval bij grote materiële wijzigingen in sanctiemaatregelen, zoals nieuwe sectorale maatregelen.

m) Heeft u meer aan een vaste cyclus met tussentijdse korte updates, of aan een meer continu proces (bijvoorbeeld jaarlijkse factsheets of thematische modules)?

Continu proces waarbij in elk geval ruimte is voor snelle updates bij belangrijke wijzigingen in sancties (bijv. door geopolitieke ontwikkelingen).

n) Via welke kanalen zou u updates het liefst ontvangen (rapport, nieuwsbrief, interactieve tool, anders)?

Nieuwsbrief en updates moeten makkelijk online te vinden zijn.

5. Samenwerking en dialoog

Hoe zou de totstandkoming van de NRA volgens u het best vorm krijgen (literatuurstudie, praktijkonderzoek, consultaties, data-uitwisseling, expertgroepen)?

Praktijkonderzoek en data-uitwisseling.

Welke rol kan/moet de private sector spelen in het leveren van input, en wat zijn mogelijke drempels (bijv. capaciteit, vertrouwelijkheid van data)?

Voor de advocatuur en het toezicht op de advocatuur zal het moeilijk zijn om data te delen in verband met de vertrouwelijkheid. Dit kan alleen als de data op geen enkele wijze te herleiden is tot een cliënt. In zijn algemeenheid vinden we het wel heel waardevol als de private sector input levert.

Moet de interactie tussen overheid, toezichthouders en instellingen structureler worden ingericht rondom risico-identificatie? En zo ja, wat is daarvoor een goede vorm?

Het is zinvol als er inzichten over risico's kunnen worden uitgewisseld. Het CMS kan daarin wellicht een rol spelen.